

PROJEKT POND_SIZDRAV:

PREDSTAVITEV PRVE MULTIDISCIPLINARNE IZOBRAŽEVALNE PLATFORME ZA
PREPOZNAVO IN OBRAVNAVO ŽRTEV NASILJA V DRUŽINI, NAMENJENE
ZDRAVSTVENIM DELAVCEM

Urška Smrke, mag. psih.; Lilijana Šprah, dr. medicinskih ved, univ. dipl. psih.

ZRC SAZU, Družbenomedicinski inštitut, Ljubljana

Partnerji projekta:

Center za socialno delo
Maribor

Trajanje projekta: 16,5 mesecev (12. februar 2015 – 30. junij 2016)

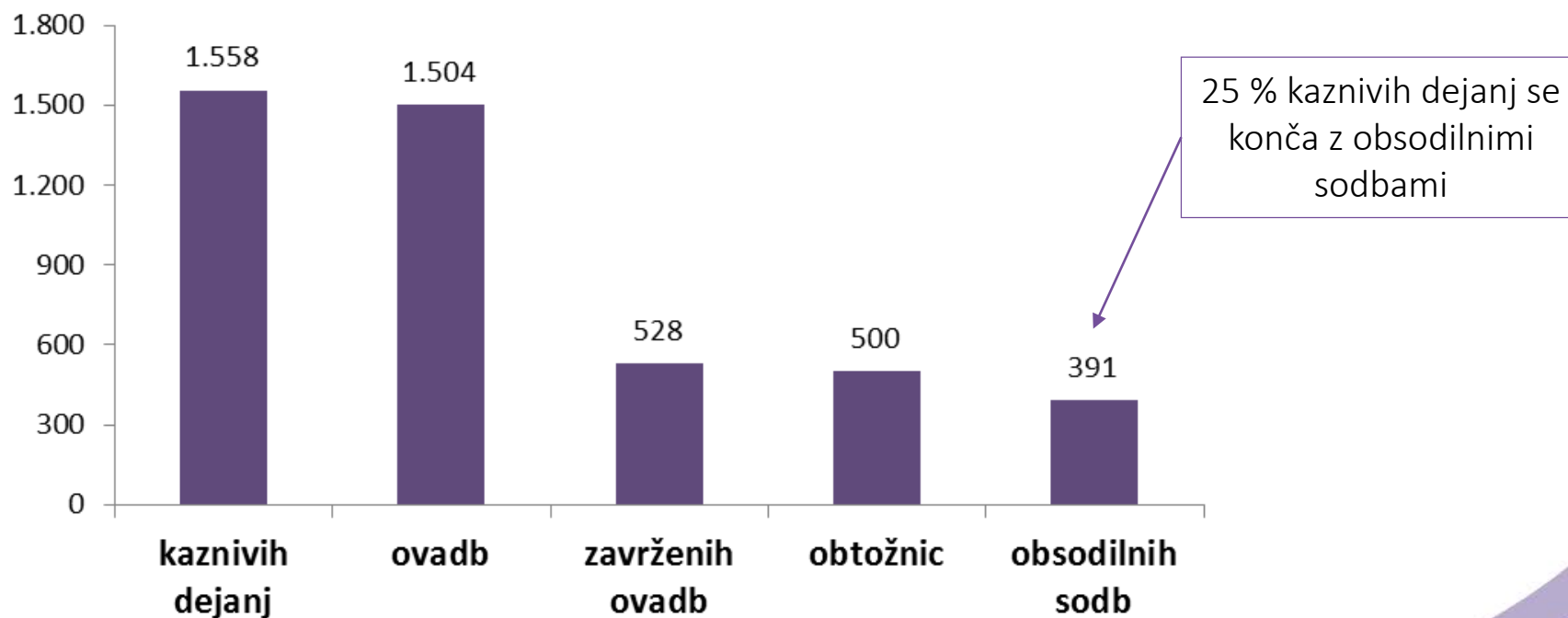
Projekt je sofinanciran v okviru programa Norveškega finančnega mehanizma 2009–2014. Koordinator programa je Služba Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko.

PREPOZNAVNA IN OBRAVNAVA ŽRTEV NASILJA V DRUŽINI
V OKVIRU ZDRAVSTVENE DEJAVNOSTI

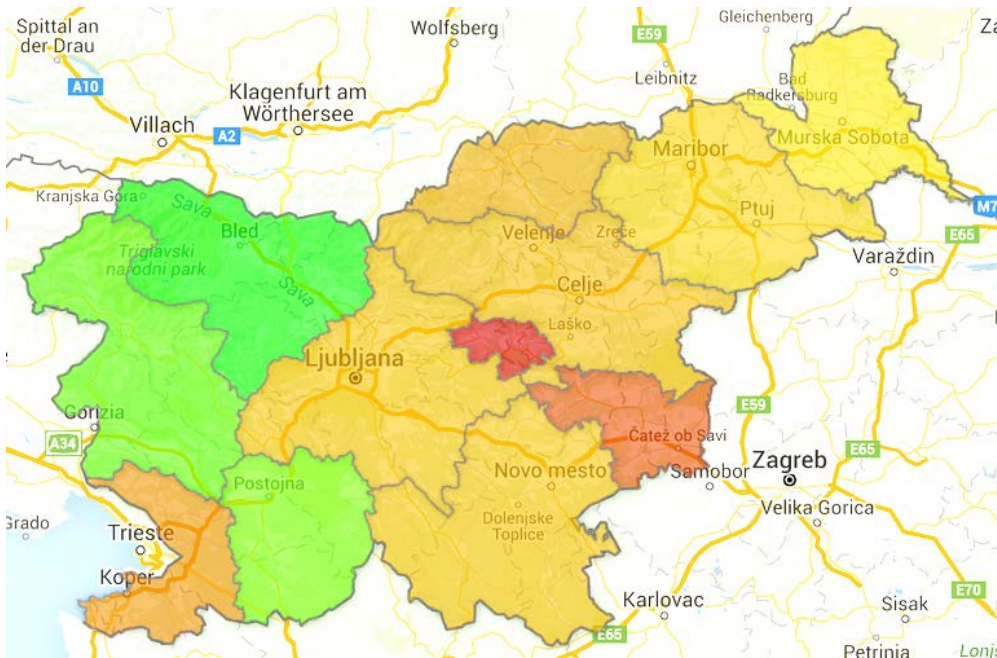
STATISTIKE

Nasilje v družini 2014 (Vir: policija, vrhovno sodišče)

STATISTIKE

Povprečno letno število obravnavanih kaznivih dejanj nasilja v družini (NVD) na 10.000 prebivalcev med leti 2008 in 2013 (stat. regije)

Največ:

- Zasavska (19 primerov na 10.000 prebivalcev letno),
- Spodnje Posavska (17),
- Obalno-kraška (16) in
- Koroška (15)

Najmanj:

- Gorenjska (6) in
- Goriška (7)

PREPOZNAVA NASILJA V DRUŽINI V ZDRAVSTVU

Zdravstveno osebje prepozna:

- le 1 od 20 žrtev NVD (Elliot idr., 2002) oz.
- manj kot en primer NVD na mesec (Cann idr., 2001).

Zakaj je zdravstvo ključno za prepoznavo NVD?

- Pogosto vstopanje žrtev NVD v zdravstveni sistem
  - Negativni vpliv NVD na splošno zdravje
- Pogosto dolgotrajen in nepretrgan odnos med zdravstvenim osebjem in pacientom/uporabnikom
- Etične in zakonske zaveze

Stik z zdravstveno službo je **pogosto prva in lahko tudi edina priložnost**, da se prekine krog nasilja, v kateri se znajde žrtev NVD.

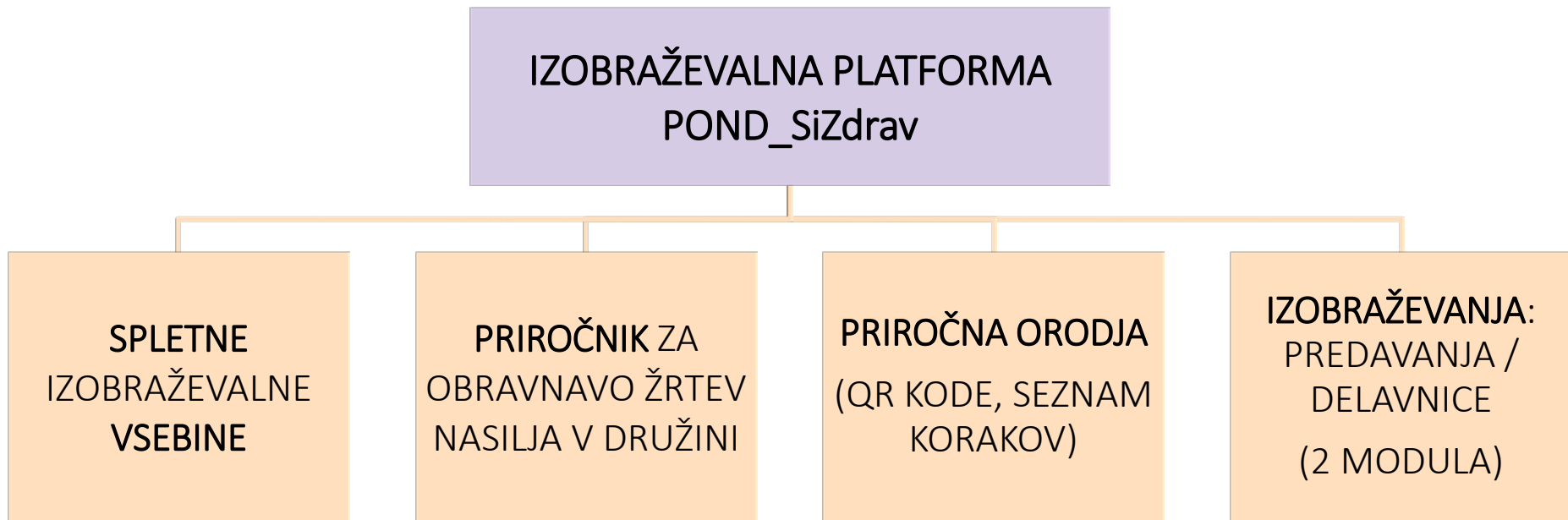
CILJ PROJEKTA

Kako dvigniti raven **prepoznavne in ustreznega ukrepanja** v primerih suma na nasilje v družini v zdravstveni dejavnosti?

Priprava **multidisciplinarne izobraževalne platforme** za prepoznavo in obravnavo žrtev nasilja v družini v okviru zdravstvene dejavnosti

CILJ PROJEKTA

VIRI:

- raziskava POND,
- analiza stanja,
- strokovne smernice,
- dobra praksa v tujini

RAZISKAVA POND IN KLJUČNI IZSLEDKI

PREPOZNAVA IN OBRAVNAVA ŽRTEV NASILJA V DRUŽINI
V OKVIRU ZDRAVSTVENE DEJAVNOSTI

RAZISKAVA POND

... izkušnje, stališča, ovire, potrebe, predlogi žrtev, zdravstvenega in strokovnega osebja

- 2 kvantitativni raziskavi
  - namen: preveriti mnenja, stališča in izkušnje zdravstvenega osebja in žrtev NVD glede obravnave NVD v zdravstvu

Vprašalnik za zdravstveno osebje

- N = 448
- 86,2 % žensk in 13,8 % moških; povprečna starost 42,7 let
- 54,0 % zdravnikov, 34,9 % osebje zdravstvene nege, 10,6 % drugi zaposleni v zdravstvu

Vprašalnik za osebe z izkušnjo NVD

- N = 80
- 90 % žensk; 5 % moških

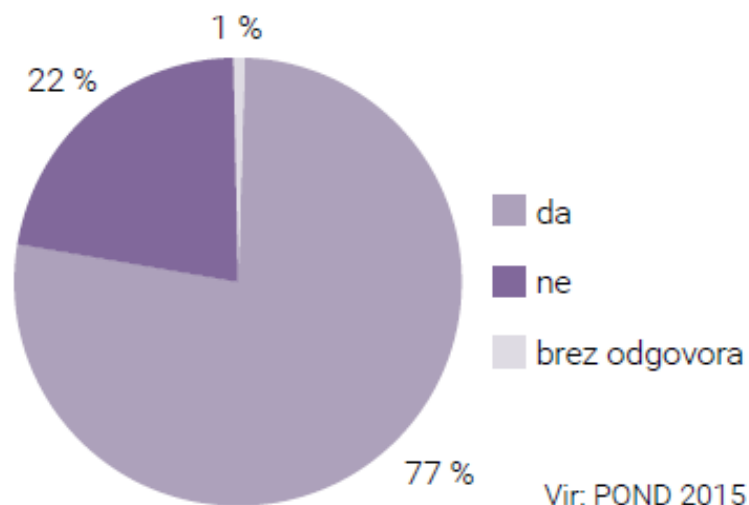
- kvalitativna raziskava
  - namen: pridobiti poglobljena mnenja, priporočila ter dobre in slabše izkušnje iz prakse izbranih sogovornikov glede NVD

30 polstrukturiranih ekspertnih intervjujev (strokovni/zdravstveni delavci)

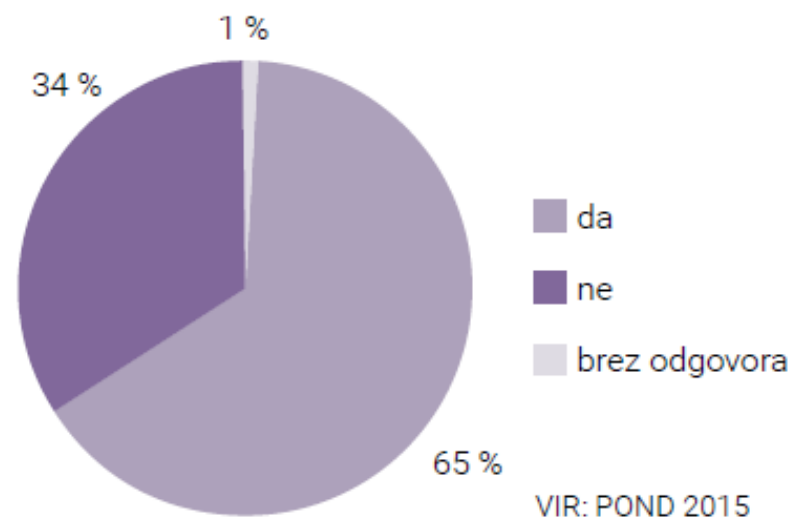

ALI STE SE PRI SVOJEM DELU ŽE SREČALI S PRIMEROM NVD?

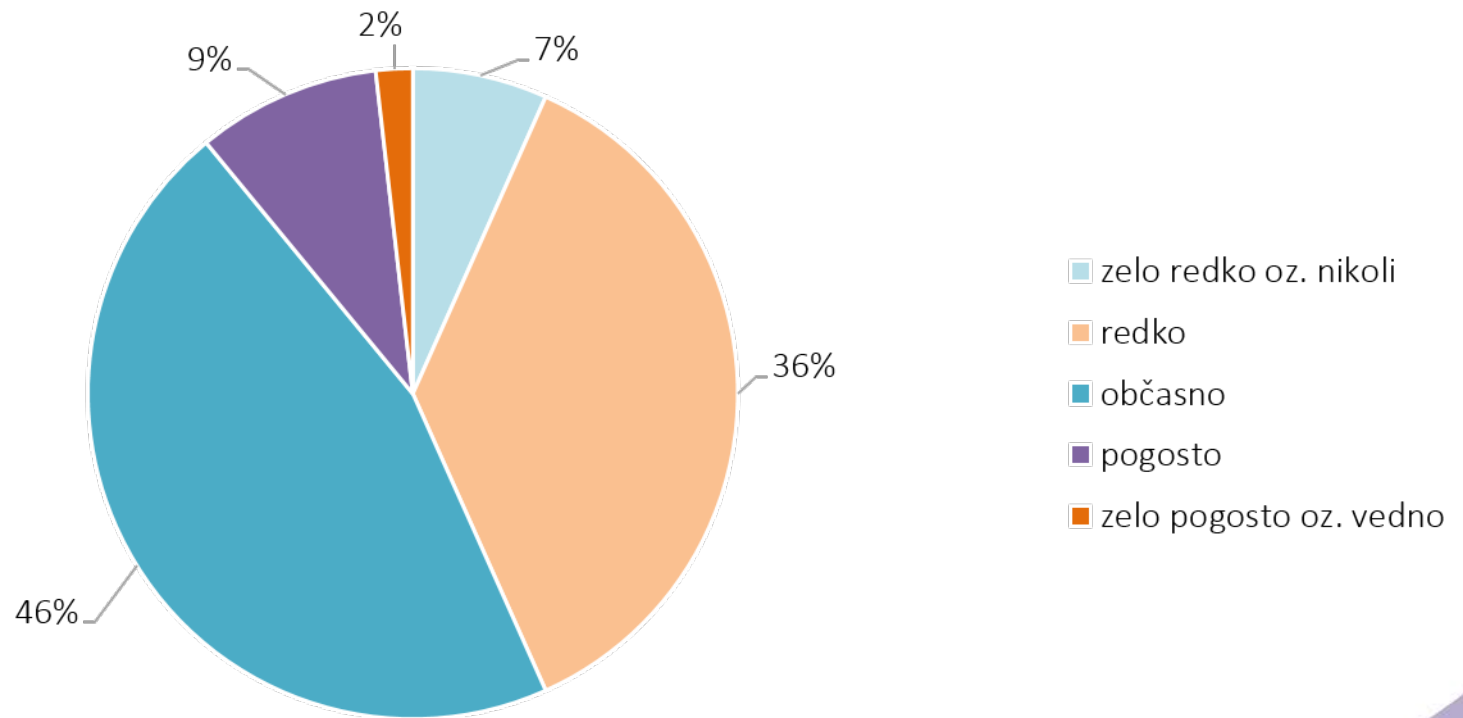
zdravniki

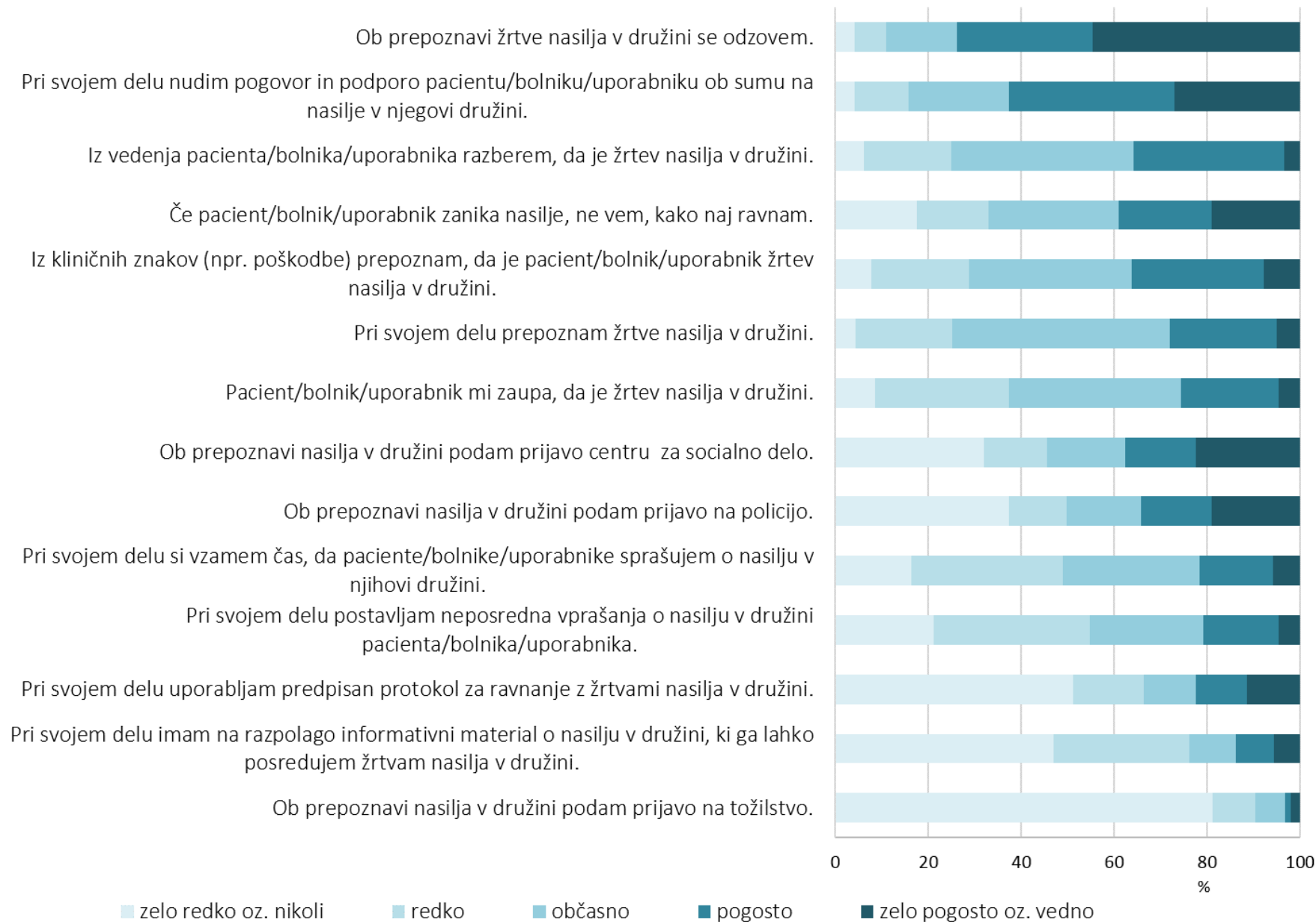
medicinske sestre

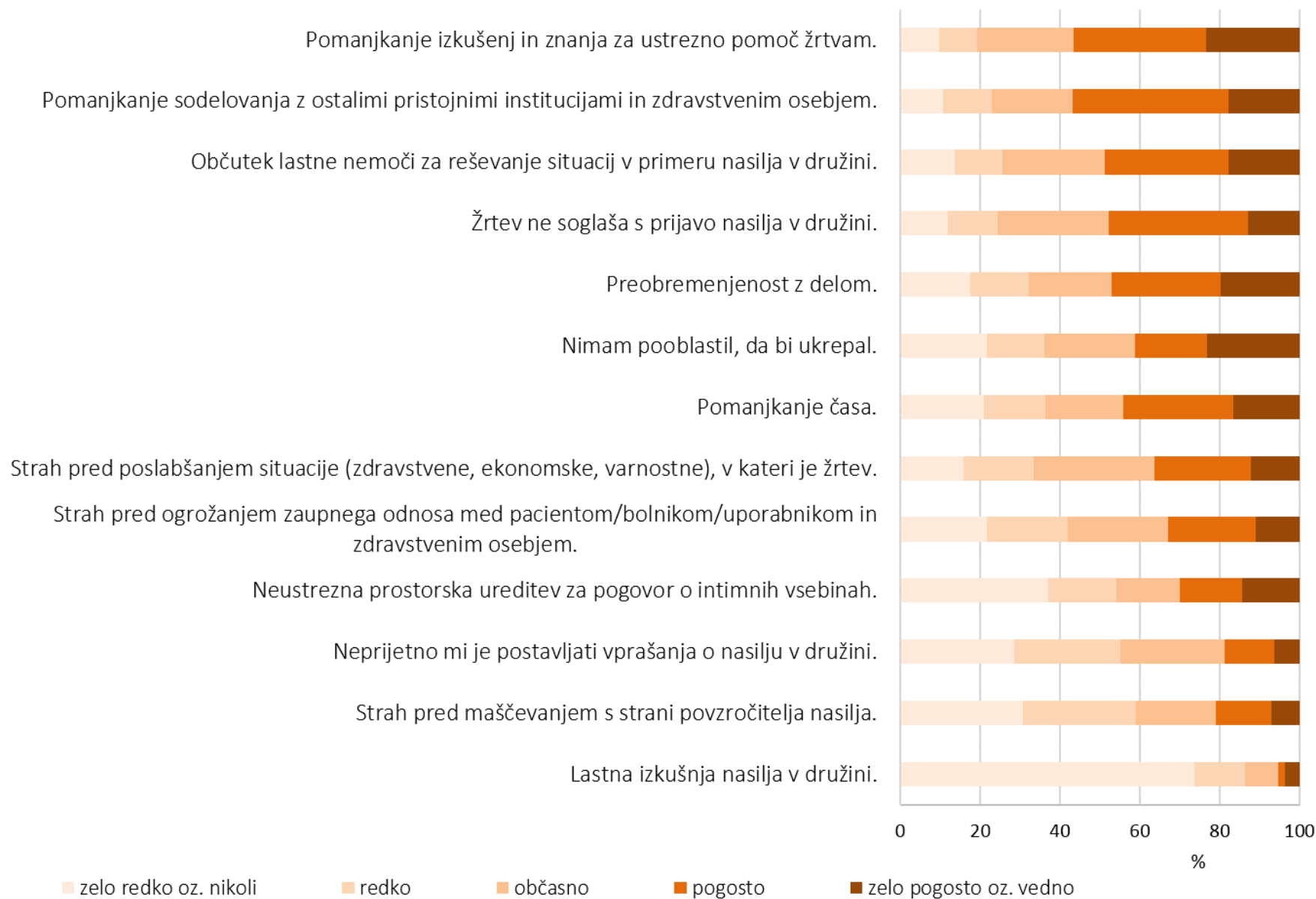
POGOSTOST SREČEVANJA ZDRAVSTVENEGA OSEBJA Z NVD V OKVIRU SVOJEGA DELA

IZKUŠNJE IN RAVNANJA ZDRAVSTVENEGA OSEBJA PRI PREPOZNAVNI IN OBRAVNAVNI NVD

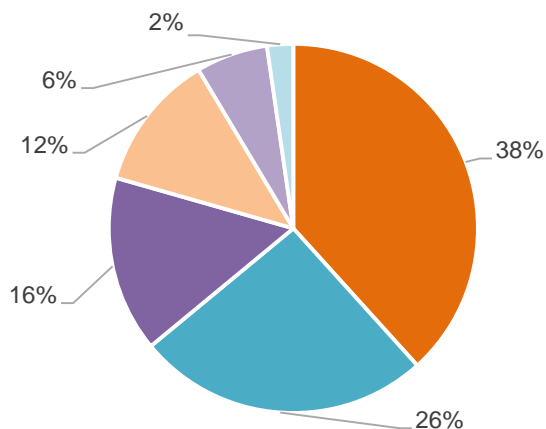
OVIRE, KI ZDRAVSTVENO OSEBJE ODVRAČAJO OD ODZIVANJA V PRIMERIH PREPOZNEGA NVD

UDELEŽBA NA IZOBRAŽEVANJIH S PODROČJA PROBLEMATIKE NVD

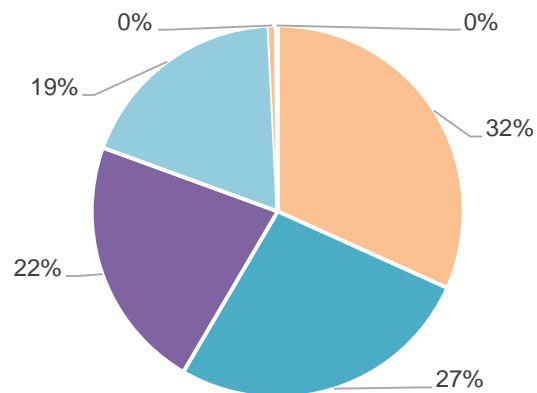
23,4% udeležencev raziskave se je že udeležilo kakšnega od izobraževanj iz področja NVD
(76,8% se izobraževanj še ni udeležilo)

Razlogi za udeležbo na izobraževanjih

- Zdravstveno osebje mora biti s tematiko nasilja v družini seznanjeno.
- Tematika nasilja v družini me zanima.
- Prejel sem vabilo.
- Zaradi poklicnega napredovanja/ohranjanja poklicnega statusa.
- Dogodek je bil oglaševan.
- Zaradi direktive nadrejenih.

Razlogi za neudeležbo na izobraževanjih

- Nikoli nisem bil povabljen.
- Dogodki niso oglaševani.
- Nadrejeni me še niso poslali na izobraževanje o nasilju v družini.
- Za namene poklicnega napredovanja/ohranjanja poklicnega statusa se udeležujem drugih izobraževanj.
- Tematika nasilja v družini me ne zanima.
- Tematika nasilja v družini se zdravstvenega osebja ne tiče.

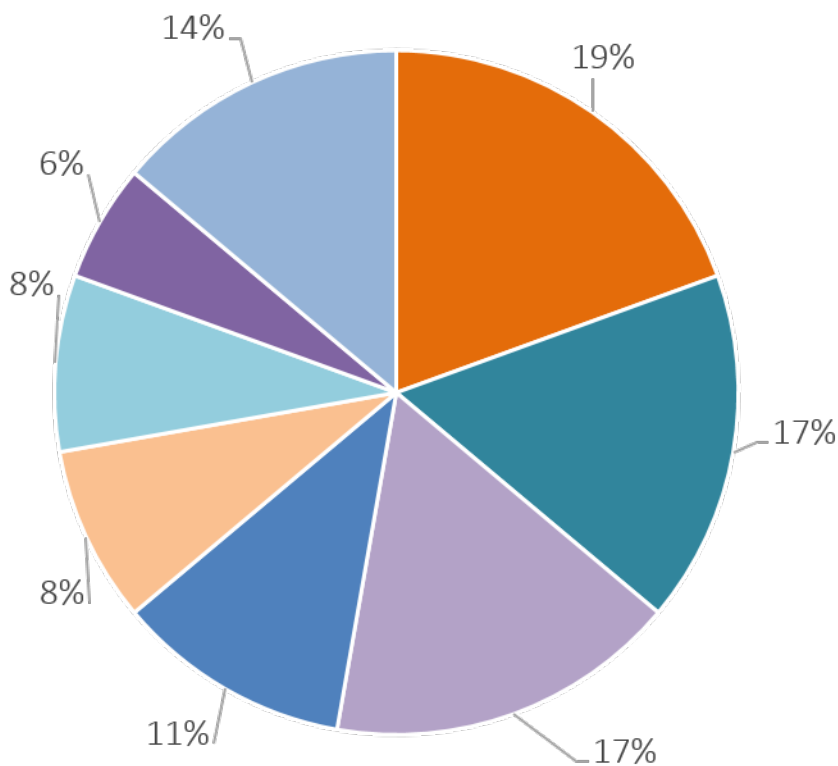
ZDRAVSTVENO IN STROKOVNO OSEBJE UGOTAVLJA, DA:

- na področju izobraževanja o prepoznavi in obravnavi NVD v sklopu zdravstvene dejavnosti **obstaja vrzel**, saj se sistematična in celovita **izobraževanja na tem področju ne izvajajo**
- v primerih spontanih izpovedi žrtev, da so zdravstvene težave/poškodbe posledica nasilja v družini, podajanje prijave na ustrezne institucije večinoma jasno; **najtežje je prepoznavanje žrtev, kadar prikrivajo ozadje in okoliščine nasilja v družini**
- v primerih tako posrednih kot tudi neposrednih znakov NVD zaradi **pomanjkanja znanja, izkušenj in komunikacijskih veščin** zdravstveno osebje pogosto ne zna ustrezno delovati in ukrepati
- potrebujejo natančnejšo **seznanitev s pristojnostmi posameznih institucij** na področju NVD ter z zakonskimi obveznostmi za ukrepanje
- obstaja več **systemske ovire za udeležbo v multidisciplinarnih timih**

SLUŽBE, S KATERIMI SO BILE ŽRTVE NVD V STIKU GLEDE SVOJE IZKUŠNJE NVD

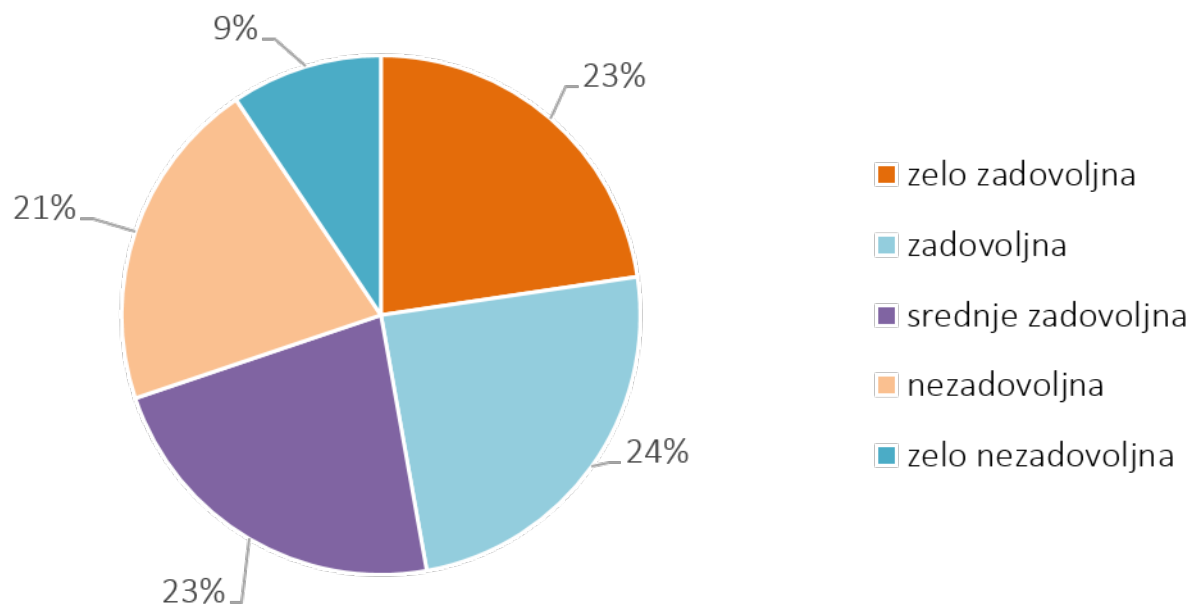
RAZLOGI, ZARADI KATERIH ŽRTVE NVD NISO ISKALE POMOČI PRI ZDRAVSTVENEM OSEBJU

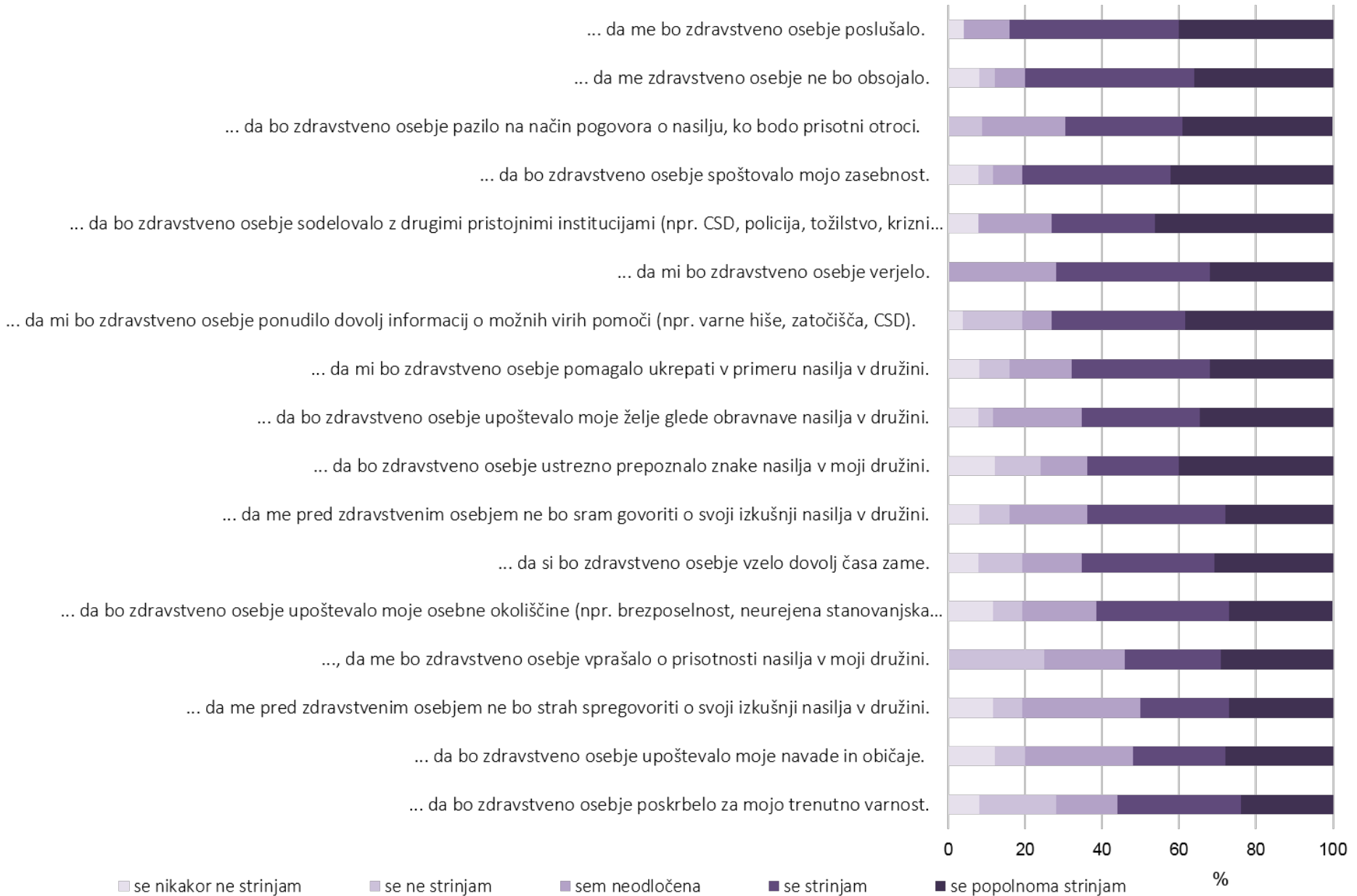
- Menim, da nasilje v družini ni problem, o katerem bi lahko govorila z zdravstvenim osebjem.
- Menim, da mi zdravstveno osebje ne more pomagati.
- Povzročitelj nasilja mi je omejeval dostop do zdravstvene pomoči.
- Menim, da zdravstveno osebje nima časa za pogovor o nasilju v družini.
- Imam slabe izkušnje s komunikacijo z zdravstvenim osebjem.
- Menim, da mi v zdravstvenih ustanovah ni zagotovljena zasebnost.
- Menim, da zdravstvenega osebja ne zanima nasilje v družini.
- Drugo.

(zaradi sramu, pomanjkanje poguma, ker ne bi našli nobenih sledi, prej poiskala pomoč drugje,...)

ZADOVOLJSTVO Z OBRAVNAVO ZDRAVSTVENIH PROBLEMOV, POVEZANIH Z NVD

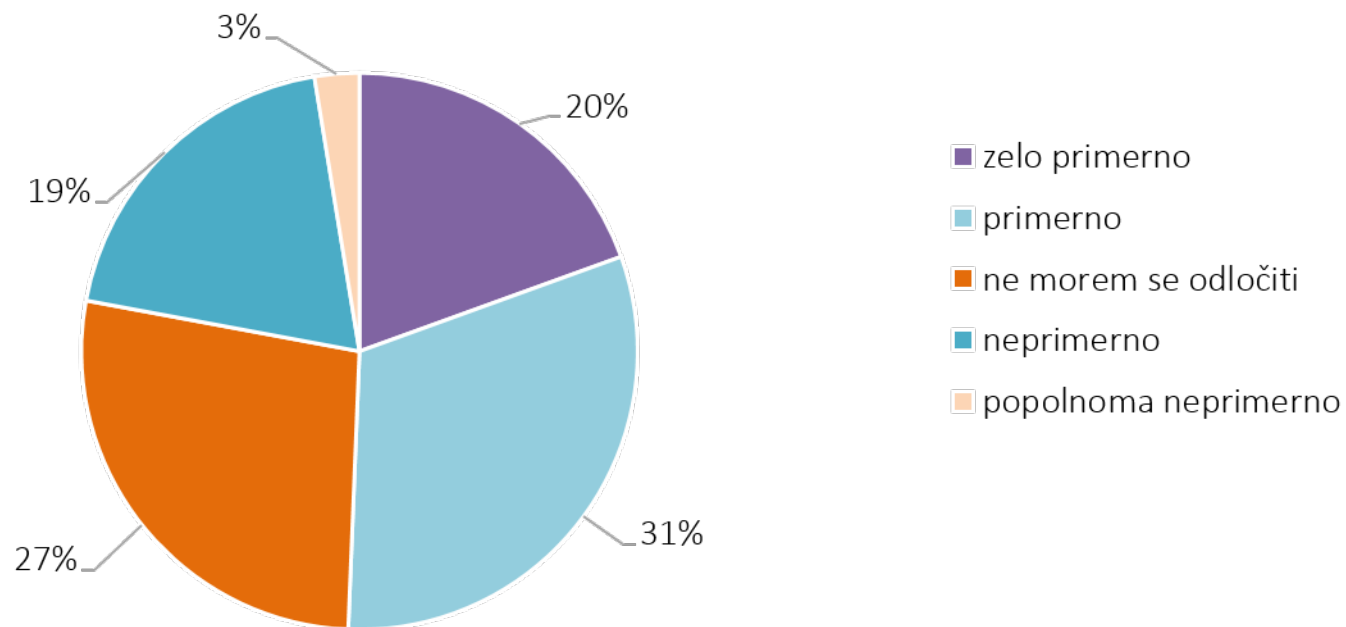

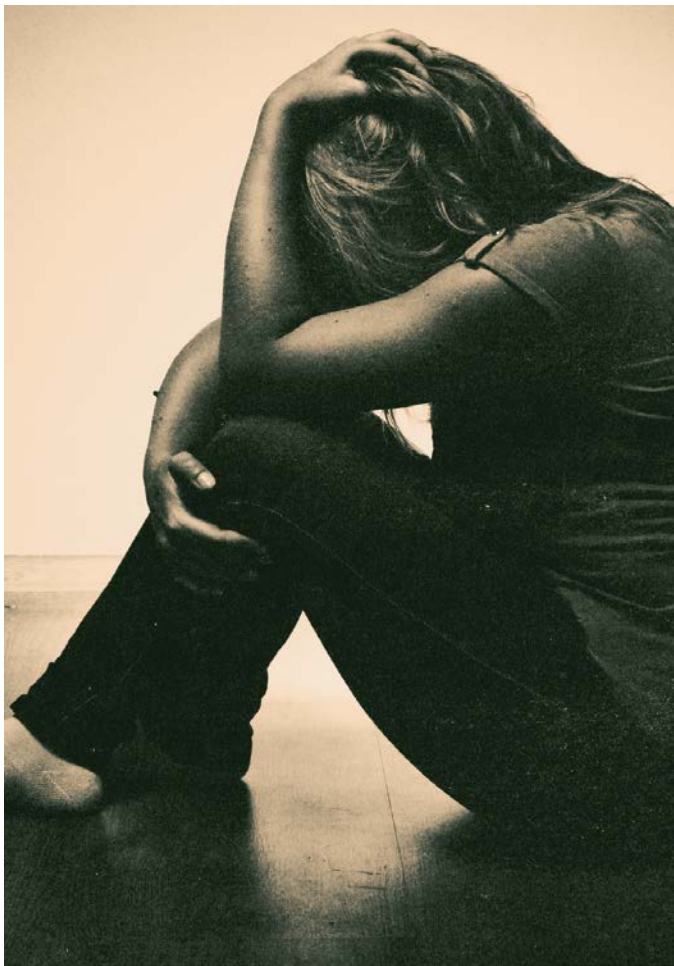
PRIČAKOVANJA ŽRTEV NVD DO ZDRAVSTVENEGA OSEBJA

KAKO PRIMERNO SE VAM ZDI ZDRAVSTVENO OSEBJE ZA POGOVOR GLEDE PRISOTNOSTI NVD?

IZOBRAŽEVALNA PLATFORMA

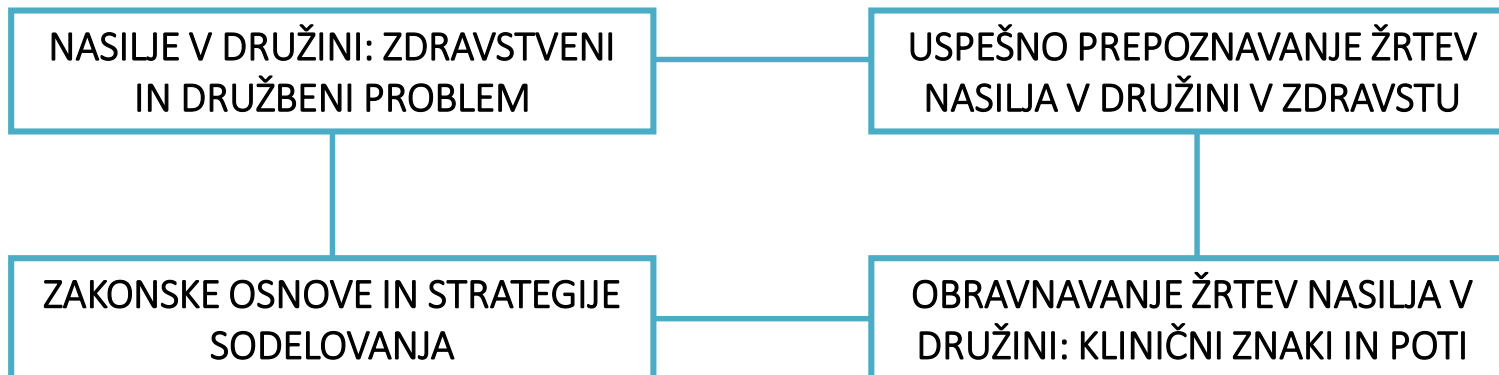

PREPOZNAVA IN OBRAVNAVA ŽRTEV NASILJA V DRUŽINI
V OKVIRU ZDRAVSTVENE DEJAVNOSTI

CILJI IZOBRAŽEVALNE PLATFORME:

- **POVEČATI KOMPETENCE PREPOZNAVANJA NVD** zdravstvenih delavcev
(klinični in psihosocialni vidiki, kulturni kontekst)
- **PREDSTAVITI USTREZNO OBRAVNAVO NVD**
(informiranje in podpora žrtvam, komunikacija, prijava sumov)
- **IZBOLJŠATI SODELOVANJE** v multidisciplinarnih timih (CSD, NVO, policija)

4 tematski sklopi:

CILJNE SKUPINE IZOBRAŽEVALNE PLATFORME POND

- **Zdravstveno osebje**
(zdravniki, osebje zdravstvene nege)
- **Zaposleni v zdravstvenem sektorju**
(ne-medicinsko osebje: psihologi, soc. delavci, terapevti)
- **Ostali strokovni delavci**, ki sodelujejo z zdravstvom v okviru obravnave NVD
(NVO, CSD, policija, ...)

NASILJE V DRUŽINI: ZDRAVSTVENI IN DRUŽBENI PROBLEM

Prepoznavna in obravnava žrtev nasilja v družini / Izobraževalne vsebine / Nasilje v družini: zdravstveni in družbeni problem

KAZALO

- [Posledice nasilja za zdravje](#)
- [Revščina, brezposejnost in nasilje v družini](#)
- [Posebnosti podeželskih in kmečkih okolij za prepoznavo in obravnavo nasilja v družini](#)

POSLEDICE NASILJA ZA ZDRAVJE

Melita Zver Makovec

Kljub razlikam med vzorci nasilnih dejanj, ki jih v družinskem krogu opazimo pri moških in ženskah, imajo nasilje, trpinčenje in zlorabe enako uničujoče posledice. Enaki nevarnosti so izpostavljeni tudi družinski člani, ki so nasilno dejanje med drugimi člani družine »samo« opazovali. Težko je potegniti ločnico med vzroki otrokovih težav, do katerih je prišlo zaradi izpostavljenosti nasilnim družinskim sporom, in splošnimi vzroki, saj lahko otroka zaznamujejo tudi nenasilni spori med starši.

Kakršna koli oblika nasilja ima opazne posledice na zdravstveno stanje žrtev v obliki fizičnih in tudi psihosomatskih posledic.

Čeprav je na prvi pogled manj opazno, ima psihično nasilje enake uničujoče posledice kot fizično nasilje. 81% žensk, ki so bile v partnerskem odnosu žrtve fizičnega nasilja, je pozneje v življenju kazalo znake **postravmatske stresne motnje**. Znaki tovrstnega stanja so se pozneje v življenju pokazali pri 63% žensk, ki so bile v partnerskem odnosu žrtve psihičnega nasilja.

Poleg telesnih posledic fizičnega nasilja je treba izpostaviti tudi pomen **posledic za duševno zdravje**, med katerimi so lahko depresija, anksioznost, izguba spomina, zloraba drog in alkohola ter izguba teka. Žrtev lahko razvije nižje socialno samospoštovanje, bolj soodvisno samopodoba, samomorilska nagnjenja in nagnjenost k samopoškodovanju ter začne iskati tvegane situacije.

Rezultati več raziskav so nakazali povezavo med nasiljem v partnerskih odnosih in **akutnimi ter kroničnimi oblikami bolezenskih stanj**, na primer poškodbe hudi glavoboli, bolečinski sindromi (zlasti bolečina v vratu in

ANONIMNA PRIJAVA NASILJA V DRUŽINI

(Ni namerjena prijavi po službeni dolžnosti)

Anonimni telefon za starejše osebe,
ki so žrtve nasilja

080 51 16

Projekt je sofinanciran v okviru programa Norveškega finančnega mehanizma 2009–2014. Koordinator programa je Služba Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko.

REPUBLIKA SLOVENIJA
SLUŽBA VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA RAZVOJ
IN EVROPSKO KOHEZIJSKO POLITIKO

PRIJAVA NA E-NOVICE

Elektronsku naslov

Oddaj

Nasilje v družini: zdravstveni in družbeni problem

Uspesno prepoznavanje žrtev nasilja v družini v zdravstvu

Obravnavanje žrtev nasilja v družini: klinični znaki in poti

Zakonske osnove in strategije sodelovanja

KONTAKTNI OBRAZEC ZA PROJEKTNO SKUPINO

Nasilje v družini

Izobraževanja

Izobraževalne vsebine

Projekt

Novinarsko središče

KONTAKT

Prepoznava in obravnava žrtev nasilja v družini / Nasilje v družini / Kontakt

Ime: *

Priimek: *

Elektronski naslov: *

Naslov:

Poštna številka:

Kraj:

Vprašanje: *

POŠLJI

Pri uresničevanju ciljev projekta je zdravstveno osebje, ki se srečuje s problematiko nasilja v družini, naš pomemben partner. Prizadevamo si za dobro sodelovanje z njimi, prav tako smo veseli povratnih informacij in vprašanj, ki bi jih želeli nasloviti na nas v zvezi s projektnimi rezultati in vsebinami izobraževanj. V kolikor imate kakšno vprašanje, vas vljudno prosimo, da nam pišete in potrudili se bomo, da vam v najkrajšem možnem času posredujemo odgovor.

Za kakršnakoli vprašanja v zvezi s projektom in izobraževalnimi vsebinami, smo vam na voljo partnerji projekta preko spodnjega spletnega obrazca.

ANONIMNA PRIJAVA
NASILJA V DRUŽINI*(Ni namenjena prijavi po službeni dolžnosti)*

Projekt je sofinanciran v okviru programa Norveškega finančnega mehanizma 2009–2014, sofinanciranje se izvaja v višini 606.941,85 EUR. Koordinator programa je Služba Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko.

REPUBLIKA SLOVENIJA
SLUŽBA VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA RAZVOJ
IN EVROPSKO KOHEZIJSKO POLITIKO

PRIJAVA NA E-NOVICE

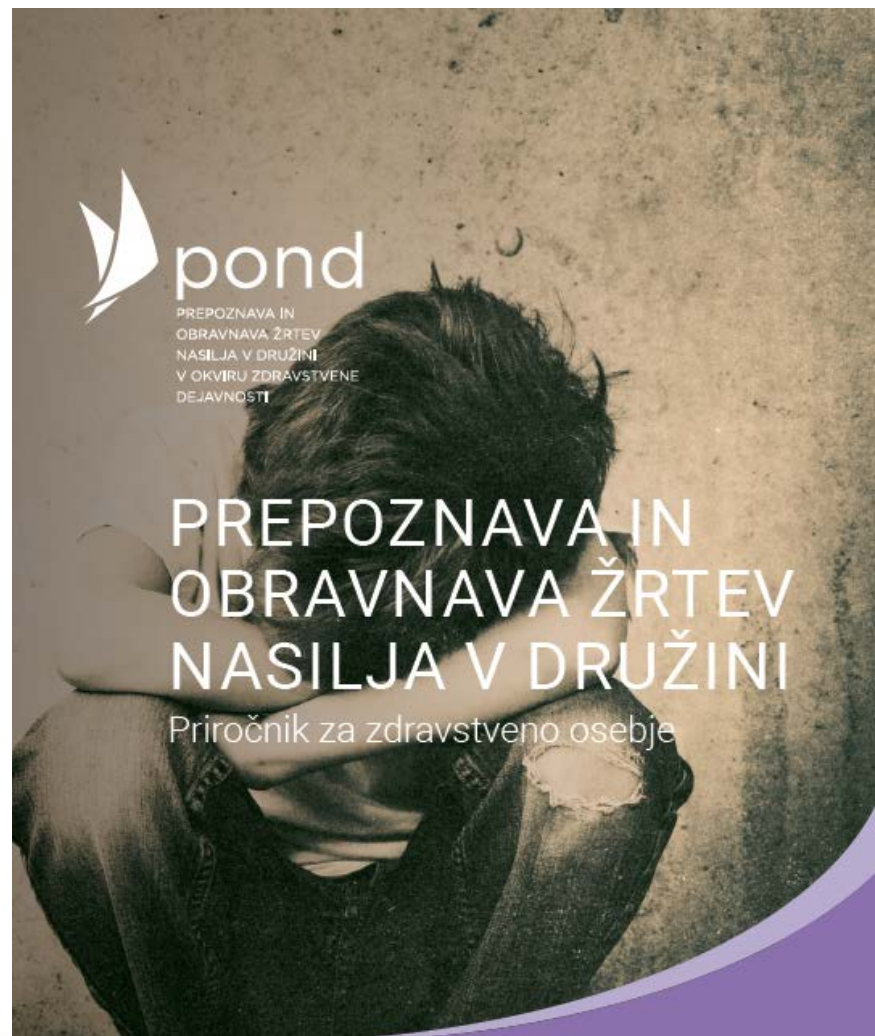
Elektronski naslov

Oddaj

VSTOP ZA PARTNERJE PROJEKTA

PRIROČNIK

- tiskana in pdf različica
(prostodostopna na spletni strani projekta)
- dodatne vsebine – qr kode

NAMIZNI PROTOKOL PREPOZNAVE IN OBRAVNAVE ŽRTEV NASILJA V DRUŽINI

- tiskana in pdf različica
(prostodostopna na spletni strani
projekta)

POMEMBNI KONTAKTI

Visoka stopnja ogroženosti žrtve ali nujno potrebno posredovanje policije: **113**.

Prijavo je možno oddati na območne policijske postaje. Seznam in kontakti: <http://www.policija.si/index.php/policijske-postaje>.
080-1200 je anonimni telefon za sprejem anonimnih obvestil občanov v zvezi s kaznivimi dejanji.

! V primeru potrebe po pomoči in posvetovanja glede dokumentiranja poškodb, znakov nasilja ali zlorabe in varovanja bioloških dokazov je 24 ur na dan na voljo Klinično-forenzična ambulanta na Inštitutu za sodno medicino Medicinske fakultete v Ljubljani, Korytkova 2, tel. 01 543 72 22.

Seznam regijskih koordinatoric za obravnavo nasilja v družini

Dosegljivost: v delovnem času CSD (večinoma od 7.00 do 15.00, ob sredah do 17.00, ob petkih do 13.00). Izven delovnega časa CSD je za področje nasilja v družini organizirana interventna služba, ki je dosegljiva preko policije (113).

LJUBLJANSKA REGIJA (CSD Ljubljana Šiška) viktorija.bevc@gov.si 01 583 98 18	OBALNO KRAŠKA REGIJA (CSD Koper) damjana.jurman@gov.si 05 66 34 570	GORENSKA REGIJA (CSD Škofja Loka) aleksandra.kafol@gov.si 04 517 01 17	GORIŠKA REGIJA (CSD Nova Gorica) majda.pusnar@gov.si 05 330 29 18 031 662 010
OBLJUBLJANSKA 1 REGIJA (CSD Domžale) marjana.milek-ogrinc@gov.si 01 724 63 96	DOLENSKA IN REGIJA BELE KRAJINE – (CSD Novo mesto) dubravka.hrovatic@gov.si 07 39 32 664	POMURSKA REGIJA (CSD Gornja Radgona) tina.vukan@gov.si 02 564 93 27	CELJSKA REGIJA (CSD Celje) gabriela.coklic@gov.si 03 425 63 35
OBLJUBLJANSKA 2 REGIJA (CSD Kočevje) katarina.tinauer@gov.si 01 893 83 92	KOROŠKA REGIJA (CSD Slovenj Gradec) csdsg.koor.nas@gov.si 02 88 50 118 031 309 561	PODRAVSKA REGIJA (CSD Maribor) franciiska.premzel@gov.si 02 250 66 83 031 703 521	POSAVSKA REGIJA (CSD Krško) sonja.zuglic@gov.si 07 620 24 51

Krizni centri za ženske žrtve nasilja: akutna situacija, potrebna namestitev

NAZIV PROGRAMA	IZVAJALEC	KONTAKT
Krizni center za odrasle žrtve nasilja Maribor	Center za socialno delo Maribor	02 250 66 30, 08 200 68 40 031 776 102 (dežurni telefon)
Krizni center za odrasle žrtve nasilja	Center za socialno delo Piran	05 671 23 00, 05 903 95 90 040 303 669 (dežurni telefon)
Krizni center Ženske svetovalnice	Ženska svetovalnica, Ljubljana	031 233 211 (vse dni v letu, 24 ur na dan)

Nevladne organizacije (izbor)

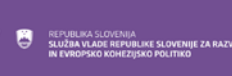
Zavod Emma
Center za pomoč žrtvam nasilja
(2 enoti)
p. p. 211, 1001 Ljubljana
telefon: 01 425 47 32, 080 21 33
e-pošta: zavod.emma@siol.net

CKŽ 53, Krško
telefon: 07 490 65 70, 080 21 33
e-pošta: zavod.emmakrsko@gmail.com

Društvo SOS telefon za ženske in otroke – žrtve nasilja: 080 11 55
p. p. 2726, 1001 Ljubljana
telefon: 01 544 35 13, 01 544 35 14, 080 11 55
e-pošta: drustvo-sos@drustvo-sos.si

Društvo za nenasilno komunikacijo – Individualno svetovanje in podporno terapevtsko delo in telefonska svetovalna pomoč za osebe, ki imajo izkušnjo nasilja
Linhartova 13, 1000 Ljubljana
telefon: 01 434 48 22
e-pošta: drustvo.dnk@drustvo-dnk.si

Več kontaktov ter Priročnik v pdf različici:
www.prepoznajnasilje.com

DVODNEVNA IZOBRAŽEVANJA

Modul 1

- predavanja (8 h)
- obravnava in prepoznava NVD
  - osnovne značilnosti, širše in ožje v zdravstveni dejavnosti
- izvajalci: raziskovalci, CSD, zdravniki, NVO

Modul 2

- 4 tematske delavnice (4 x 1,5 h)
- razvijanje kompetenc na področju prepoznavanja NVD in zdravstvenih posledic, komunikacija z žrtvami, seznanjanje s postopki, medinstitucionalno povezovanje
- izvajalci: raziskovalci, CSD, zdravniki, NVO

-
- Izobraževanje je usklajeno s Strokovnimi smernicami za obravnavo nasilja v družini pri izvajanju zdravstvene dejavnosti Ministrstva za zdravje Republike Slovenije (2015)
  - Kreditne točke: 12; Pedagoške točke: 16; Licenčne točke: 15
  - Trajanje: september 2015 - maj 2016 (20 ponovitev)

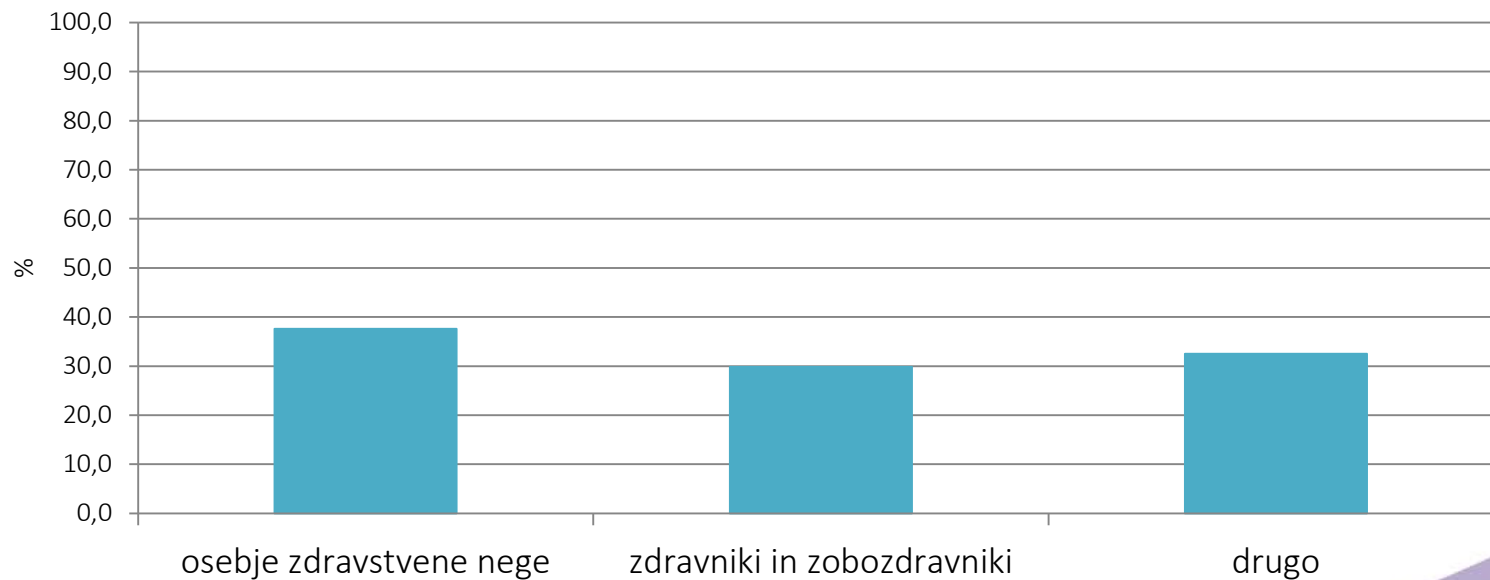

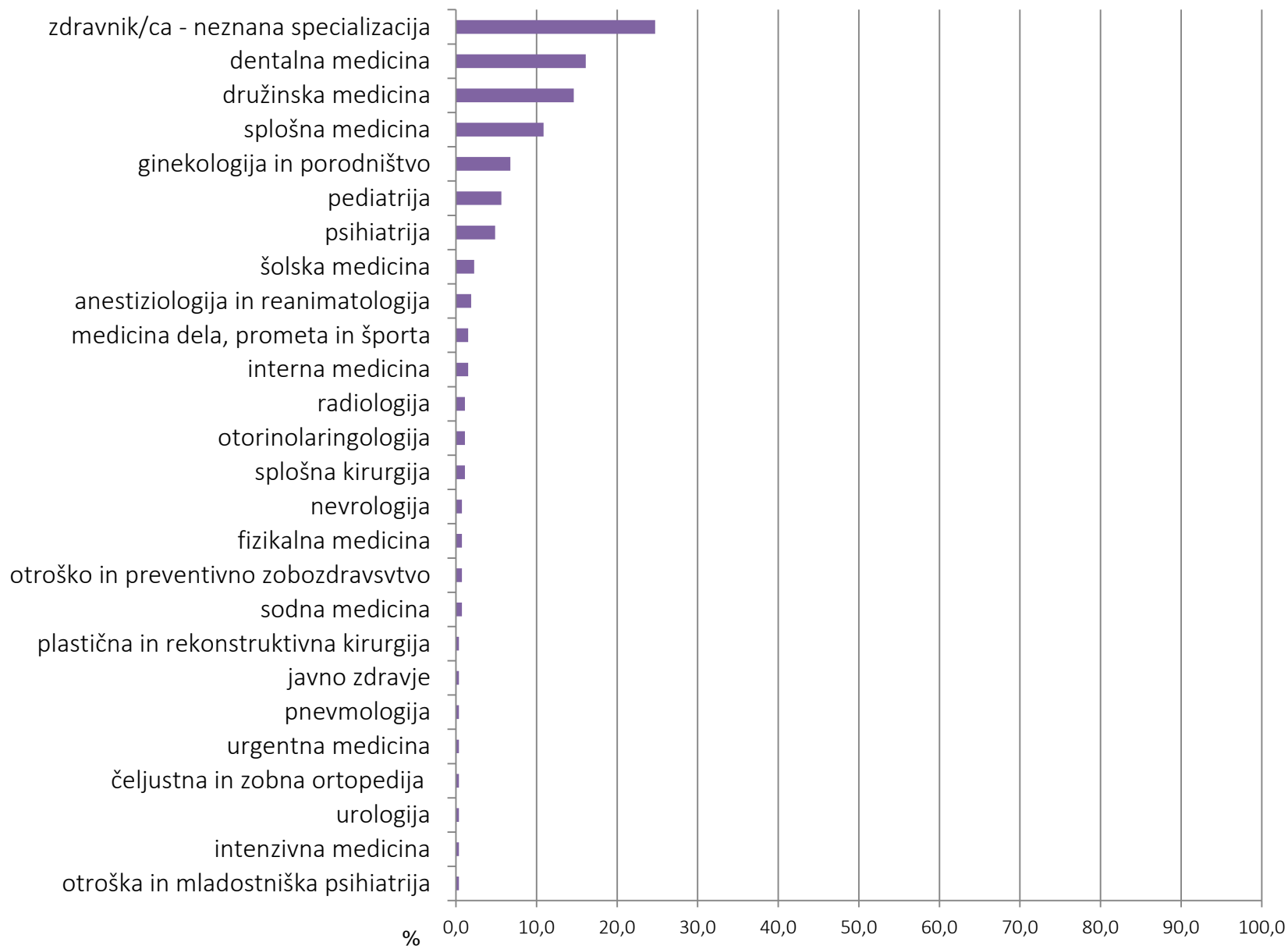
UDELEŽENCI IZOBRAŽEVANJ

Število udeležencev (po 9 izobraževanjih): 894 (moški: 13%; ženske: 87%)

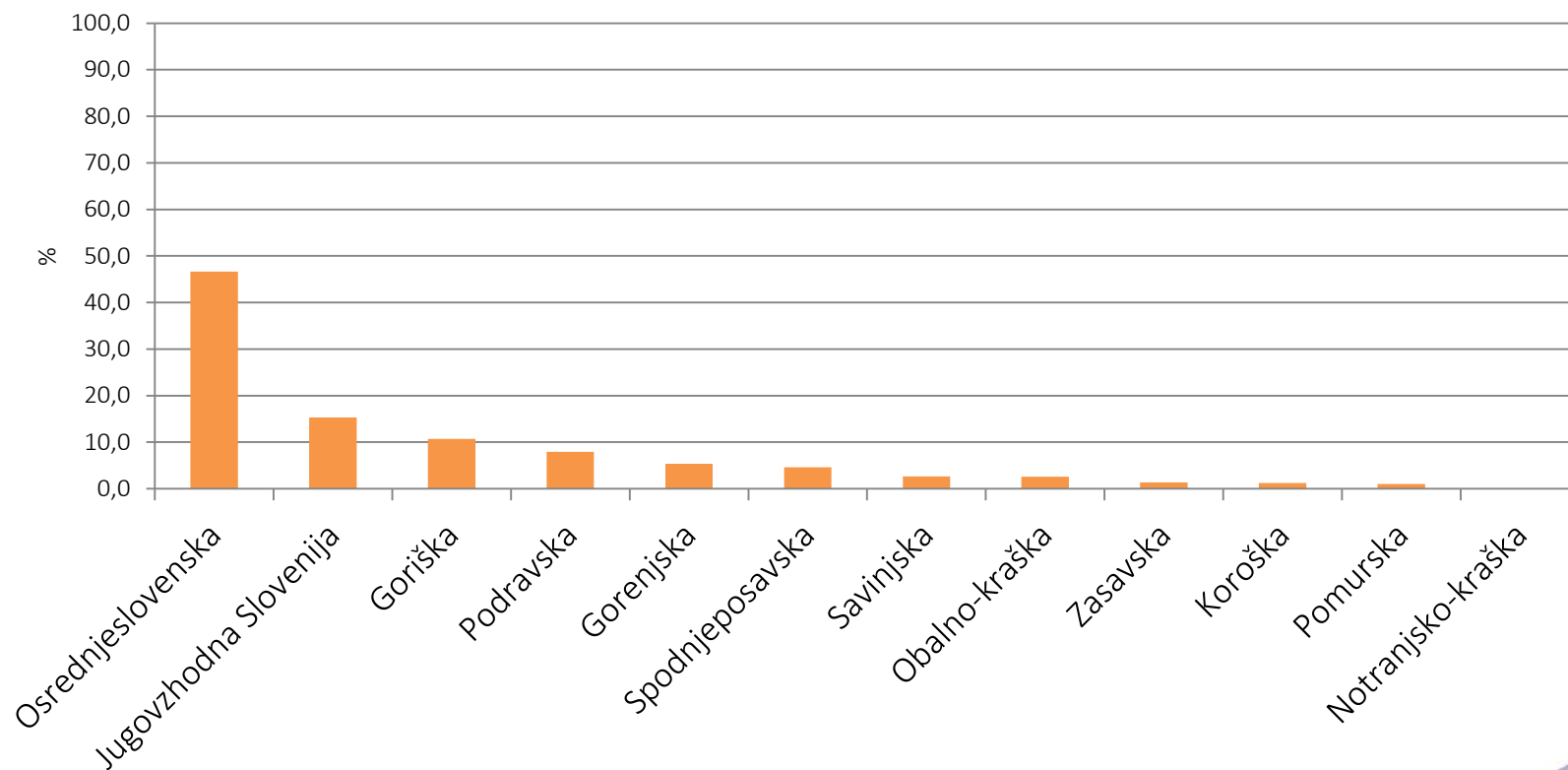
Poklic udeležencev izobraževanj

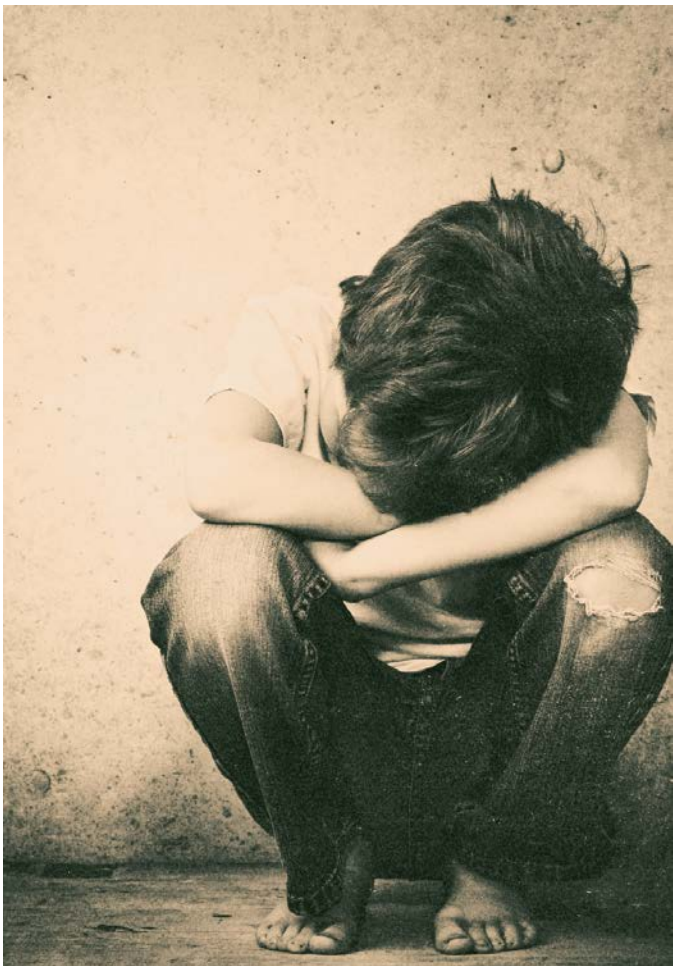

UDELEŽENCI IZOBRAŽEVANJ - ZDRAVNIKI

UDELEŽENCI IZOBRAŽEVANJ PO REGIJAH

GLAVNA SPOROČILA PROJEKTA

PREPOZNAVANJE IN OBRAVNAVA ŽRTEV NASILJA V DRUŽINI
V OKVIRU ZDRAVSTVENE DEJAVNOSTI

ODGOVORNOST SE NE PRELAGA NA ZDRAVSTVO!

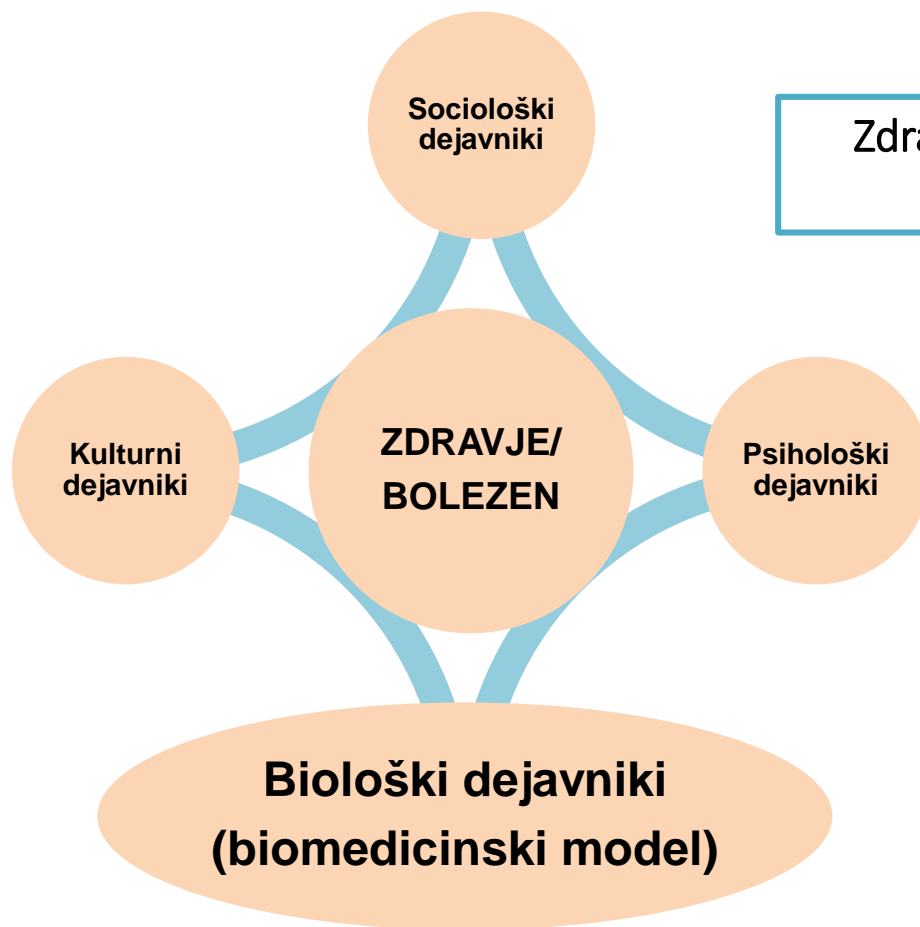
ZDRAVSTVENI DELAVCI NE RAZREŠUJEJO IN PRESOJAJO NASILJA
V DRUŽINI AMPAK SO DELUJEJO PRI NJEGOVEM AKTIVNEM
ODKRIVANJU IN V MULTIDISCIPLINARNIH TIMIH!

Nasilje v družini je mogoče zaustaviti in tudi preprečiti
najhujše izide.

Najmočnejše orožje je ZNANJE!

BIO-PSIHO-SOCIALNI MODEL ZDRAVJA / BOLEZNI V KONTEKSTU NVD

Zdravstveni zapleti so lahko povezani z NVD

„Osebni zdravnik ima nekako bianco vstopnico v življenje pacienta in njegove družine. /.../ drži pa, da nam manjka ustrezna izobrazba v tej smeri in se vsak znajde pač tako in toliko, kot mu je dano že po naravi, ali pa se uspe nekako dodatno izobraziti.“

KOMENTAR V VPRAŠALNIKU ZA ZDRAVSTVENO OSEBJE
(RAZISKAVA POND 2015)

pond

PREPOZNAVA IN OBRAVNAVA ŽRTEV NASILJA V DRUŽINI
V OKVIRU ZDRAVSTVENE DEJAVNOSTI

HVALA ZA VAŠO POZORNOST!